

Այսօր Պետրոս վէմ՝ պատրաստէր, տաղաւարաց հիմն արկանէր,
Բայց Յիսուս խորան շինէր՝ իւր սիրելեաց տեղ պատրաստէր,
Այլ ցընծայ, այլ ցընծայ սուրբ ճգնաւորք եւ զուարճանայ:

Այսօր Հոգին ամպ երեւեալ իւր էակցին հովանացեալ
Ճառագայթիւք զփրկիչն յայտնեալ, առաքելոց գունդքն հանգեալ:

Այլ ցընծայ, այլ ցընծայ, սուրբ Առաքեալն եւ զուարճանայ:

Այսօր Հայր յամպոյն ձայնեալ եւ Միածնին իւր վրկայեալ
Դա է որդին իմ մարմնացեալ, Հոգւովս ի գմա եմ հաճեցեալ:

Այլ ցընծայ, այլ ցընծայ, երկինք լերկիր եւ զուարճանայ:

Ա Ղ Ա Ի Ն Ի

ԺԷ

Իր անհրաժանգ ընկերներէն ազա-
տելէն ետքը, Օրսոյ ճամբան կը շարու-
նակէր, աւելի բարեկամները գտնալուն
ուրախութեանը վրայ մտածելով, քան
թէ թշնամիներն իր առջևը գտնալու
վախէն պաշարուած: — Պիտի բռնա-
դատուիմ ան դատաստանին համար որ
այդ ցածազգի Պարրիչինիններուն դէմ
պիտի բռնամ, կ'ըսէր մտքէն, Պասդիա
երթալու. աս առթով Նէվիլ օրիորդին
ընկերութիւն կ'ընեմ՝ դէպ 'ի հոն եր-
թալու. անկէց ալ կրնանք մէկտեղ Օ-
րէցցայի ջրերուն երթալու: Յանկարծ
մանկութեան յիշատակները միտքն ե-
կան ու յիշեց այն նկարակերտ տեղը.
մտքով ինքզինքը կանաչազարդ մար-
դագետնին մէջ գտաւ՝ ծեր շագանակի
ծառերու քով: Դաւար խոտին վրայ, ուր
սփռած կապոյտ ծաղիկները կարծես
թէ աչքեր էին որ իրեն կը նայէին, կը
տեսնէր զլիւզիա իր քովը նստած, և
մէկտեղ մտերմաբար կը խօսէին: Այս-
պիսի քաղցր մտածութիւններ մտքին
մէջ յեղեղելով, ուշադրութիւն չէր ը-
ներ քալած ճամբուն: Մէյ մ'ալ յան-
կարծ ձին կանկ առաւ. որովհետեւ պրզ-
տի ֆիլինան դիմացն առեր էր ու սան-
ձէն բռներ:

— Ո՛ւր կ'երթաս, Օրս՝ Անտոն, ըսաւ
աղջիկը. չես գիտեր որ թշնամիդ հոս
մօտիկ է:

— Թշնամիս, աղաղակեց Օրսոյ բար-
կութեամբ թօթափելով իր ախորժելի
երևակայութիւնները. ո՛ւր է:

— Հոս մօտ է Օուլանտուչիոյ. քեզի
կը սպասէ: Ետ դարձիր, ետ դարձիր:

— Կը սպասէ ինծի. տեսա՞ր զինքը:

— Այո, Օրս՝ Անտոն. ես թուփերուն
մէջ պառկեր էի՝ երբոր ինքը անցաւ.
չորս դին կը նայէր դիտակով:

— Ո՛ր կողմէն կ'երթար:

— Հոնտեղէն վար կ'իջնար դէպ 'ի
այն կողմն ուր դու կ'երթաս:

— Շատ աղէկ. շնորհակալ եմ:

— Օրս՝ Անտոն, չես սպասեր հօրեղ-
բօրս. քիչ ատենէն կը հասնի, և ան ա-
տեն ապահով կ'ըլլաս:

— Մի վախեր, ֆիլինա. ես պէտք
չունիմ հօրեղբօրդ:

— Թէ որ կ'ուզես, առջևէդ երթամ:

— Պէտք չէ:

Եւ մտրակելով ձին, աղջկան ըսած
կողմը դնաց:

Սկզբան բարկութեամբ աչքը դար-
ձած՝ ըսեր էր մտքէն թէ ձեռքէ չփախ-
ցընէ աս առիթն Օուլանտուչիոյի ցա-
ծութիւնը պատժելու, որ կերած ապ-
տակին վրէժն առնելու համար՝ ձիու
մը ականջը ճղքեր էր: Ետքը քաղաքա-
պետին տուած խոստմունքը, մանա-
ւանդ Նէվիլ օրիորդը չտեսնելու վախը

միտքը փոխեցին և գրեթէ կը փափաքէր որ չպատահի Օսլանտուչիոյի: Յետոյ իր հօրն յիշատակը, ձիուն եղած նախատինքն, և իր թշնամեաց սպառնալիքը նորէն բորբոքեցին բարկութիւնը, անանկ որ կ'ուզէր գտնել թշնամին, զրգուել զանհկայ ու մենամարտիլ հետը: Այսպէս իրարու հակառակ դիտաւորութիւններով տաղնապած, առաջ կ'երթար, բայց խոհեմութեամբ, աղէկ զննելով թուփերն ու ցանկապատ տեղուանքը, երբեմն ալ կանկ առնելով՝ այն տարտամձայներուն ականջ դնելու համար, որ դաշտորէից մէջ կը լսուին՝ ֆիլինայէն բաժնուելէն տասը վայրկեան վերջը (առաւօտեան ժամը ինն էր), սաստիկ դարովար բլուր մը հասաւ: Ան նեղ ճամբան ուսկից կ'անցնէր՝ նոր այրած անտառի մը մէջէն կ'անցնէր: Գետին վրայ առատ մոխիր սփռած էր, և աս դիտ անդին քանի մը թուփեր ու քանի մը հաստ ծառեր թէպէտ կրակէն սկսեցեր ու բոլորովին տերևաթափ էին՝ առանց կենդանութեան հետքի մը, ոտքի վրայ էին: Այրած անտառ մը որ կը տեսնայ մարդ, հիւսիսային աշխարհ մը փոխադրած կը կարծէ ինքզինքը ձմեռնային եղանակով, և կրակին լափած տեղեաց ցամաք մերկութիւնը շրջակայից ակնախտիդ կանաչութեան հետ խառնուելով՝ աւելի տխուր ու անապատ կ'երեցնէ զանոնք: Բայց այս լերկութիւնն անախորժ չէր Օրսոյի աս միջոցիս. որովհետեւ բաց տեղոյ մէջ թըշնամիքը չէին կրնար դարան դնել իրեն: Այրած մաքիէն ետքը կու գային շատ մը մշակուած արտեր, որոնց շրջապատը, ըստ սովորութեան երկրին, քարէ պատեր քաշած են՝ քիչ մը բարձր: Ճամբան այս պատերուն մէջէն կ'անցնէր, ուր ասդիտ անդին տնկուած շագանակի ծառերը՝ հեռուանց խիտ անտառ մը ձևացուցած կ'երևային:

Օրսոյ ստիպուելով դարուվար տեղոյն վրայ ձիէն վար իջնալու, սանձը ձիուն վզին վրայ թողուց, և արագութեամբ վար կ'իջնար մոխրին վրայէն քալելով. երբոր քսանը հինգ քայլի հե-

ռաւորութեամբ մտնեցաւ քարաշէն պատի մը, որ ճամբուն աջ կողմն էր, ճիշդ իր դիմացը տեսաւ նախ հրացանի մը ծայրը, ետքը զլուխ մը պատէն վեր բարձրացած: Հրացանը քիչ մը վար առնուածին պէս, Օրսոյ ճանչցաւ զՕսլանտուչիոյ որ հրացանը պարպելու վրայ էր, մէկէն ինքն ալ իր հրացանը շտկեց. երկուքը իրարու վրայ նշան առած ատեննին քանի մը մանրերկրորդ իրարու նայեցան այնպիսի ներքին այլալուծեամբ մը, որ ամենէն կտրիճ մարդը կը զգայ սպաննելու կամ սպաննուելու միջոցը:

— Վատ, ցածագգի, պոռաց Օրսոյ...: Գեռ խօսքը բերանն էր, Օսլանտուչիոյի հրացանին լոյսը տեսաւ, և գրեթէ նոյն մանրերկրորդին ուրիշ հրացան մըն ալ պարպուեցաւ իր վրայ՝ ճամբուն մէկալ կողմէն. Օրսոյ չէր տեսած զասիկայ պարպողը, որ ուրիշ պատի մը ետեւ դառնած էր: Օսլանտուչիոյի գնտակը ձախ թեւ մտաւ ծակեց. երկրորդը կուրծքին եկաւ, զգեստը պատուեց, բայց բարեբաղդաբար դանակին պողպատին հանդիպելով՝ տափկեցաւ վրան ու թեթեւ նեղութիւն մը պատճառեց: Օրսոյի ձախ թեւ ազդերը վրայ ինկաւ անշարժ, և հրացանին եղէգը վար ծռեցաւ քիչ մը ատեն. բայց մէկէն վեր առաւ զանհկայ, և աջ ձեռքովը միայն զէնքն ուղղելով՝ պարպեց Օսլանտուչիոյի վրայ: Թշնամոյն դէմքը, որուն հազիւ հազ աչուրները կը տեսնէր, պատին ետին աներևութացաւ: Օրսոյ ձախ կողմը դառնալով՝ երկրորդ հարուածը պարպեց միւսին վրայ, որ ծուխով պատած ըլլալով՝ հազիւ հազ կը տեսնուէր: Այն անձն ալ աներևութացաւ: Այս հրացանի չորս հարուածներն անհաւատալի երազութեամբ իրարու յաջորդեր էին. և ոչ իսկ կիրթ զինուորը կարգաւ հրացան պարպած ատեննին՝ ասկէց շուտ կը նետեն: Օրսոյի վերջին հարուածէն ետքը՝ լուսութիւնը տիրեց: Իր զէնքէն ելած ծուխը ծանր ծանր դէպ 'ի երկինք կը վերանար. պատին ետին շարժմունք չէր տեսնուեր, և ոչ թեթեւ

ձայն մը կը լսուէր : Թէ որ թեին ցաւը չըլլար, կրնար կարծել որ այն մարդիկն որոնց վրայ պարպեր էր զէնքը, իր երեւակայութեան ծնունդն էին :

Օրսոյ սեպեւով որ երկրորդ անգամ մ'ալ կը պարպուին հրացանները, քանի մը քայլ առաւ ու կրակէն մնացած ծառի մը ետեւը քաշուեցաւ : Հոն ծընկուէրներուն մէջ անցուց հրացանը, ու ածապարելով լեցուց զան : Սակայն ձախ թեին վէրքը սաստիկ կը ցաւէր, անանկ որ կարծես թէ ծանր բեռ մը կը վերցընէր : Կը մտածէր թէ ինչ եղեր էին իր հակառակորդը . թէ որ փախած էին, թէ որ վիրաւորուած էին, տերեւներու ձայն մը շարժմունք մը անտառակոյս լսած կ'ըլլար : Մեռեր էին արդեօք . կամ մանաւանդ թէ՛ պատին ետեւն ամրացած, չէին սպասեր առթին որ նորէն զէնքերնին իրեն վրայ պարպեն : Այսպիսի երկբայութեամբ պաշարած, և տեսնելով որ ոյժը կը նուազի, աջ ծունկը գետին դրաւ, վիրաւորած թեւը միւս ծունկին կռթնցուց, և ապաւինած ծառին մէկ ճիւղին վրայ հաստատեց հրացանը : Մատուցները գայլախազին երկաթին անցուցած, աչքը պատին վրայ սեւեռած, ականջը տնկած ու իյէ ձայն մտիկ ընելու, քանի մը վայրկեան անշարժ կեցաւ, որ դար մը երեցաւ իրեն : Վերջապէս իրեն ետեւի կողմէն հեռաւոր ձայն մը լսուեցաւ, և քիչ ետքը շուն մը նետի երազութեամբ բլրէն վար իջնալով, իր քովը կանկ առաւ ու պոչը կը շարժէր . Պրուսգոյ էր, աւազակներուն աշակերտն ու ընկերը, որ իր տիրոջ գալուստը կ'իմացընէր . Օրսոյ անհամբերութեամբ սպասեց անոր : Շունը քիթը վեր տնկած անհանդարտութեամբ կը հոտուրտար՝ մօտաւոր պատին կողմը դարձած . մէյ մ'ալ յանկարծ խորունկ ձայնով մը փնկվընկաց, ցատքեց անցաւ պատը, և անմիջապէս ետքը պատին վրայ տեսնուեցաւ, ուսկից անշարժ աչքով կը նայէր Օրսոյի վրայ, զարմանք ցուցընելով՝ որչափ որ շուն մը կրնայ զարմանք ցուցընել . ետքը նորէն քիթը վեր տնկեց,

բայց այս անգամ միւս պատին ուղղութեամբ, և անոր վրայէն ալ ցատքեց : Մանրերկրորդէ մը ետքը՝ ան պատին վրայ ալ ելաւ, առջինին պէս զարմանքով ու անհանդարտութեամբ . ետքը անտառին մէջ նետուեցաւ, պոչը ոտքերուն մէջ առած, միշտ Օրսոյի նայելով, և կամաց կամաց քովքնտի հեռանալով, ինչուան որ քիչ մը տեղ հեռացաւ անկէ : Ան ատեն նորէն սկսաւ վազել, և առաջին երազութեամբ բլրէն վեր ելլելով՝ ընդ առաջ վազեց մէկու մը, որ շուտ շուտ առաջ կու գար :

— Հասիր քովս, Պրանտոյ, աղաղակեց Օրսոյ՝ երբոր յուսաց որ ձայնը կը հասնի :

— Ո՛հ, Օրս՝ Անտոն, վիրաւորուե՞ր ես, հարցուց Պրանտոյաչիոյ շունչը հատած հասնելով : Ո՛ր կողմէ է վէրքը :

— Թեւ :

— Թե՛ղ . բան չէ : Իսկ թշնամիդ :

— Կարծեմ՝ անդին խրկեցի :

Պրանտոյաչիոյ իր շան ետեւէն երթալով, մօտի պատին գնաց, և ծռելով մէկալ կողմը նայեցաւ : Եւ գլխարկը հանելով գլխէն,

— Բարե՛, ըսաւ, Պ . Օւլանտուչիոյ : Ետքը Օրսոյի դառնալով, ծանր կերպով մը ըսաւ . — Ահա ասանկ կ'ըլլայ մէկուն բանը բուսցընելը :

— Կ'ապրի՞ դեռ, հարցուց Օրսոյ՝ հազիւ հազ շունչ առնելով :

— Չէ չէ, գնտակիդ ցաւը թող չէ տուած : Վայ թշուառութեանս, ան ինչ ծակ . աղէկ հրացան . դիւրաւ մարդու ղեկը կը փչրէ : Գիտես, Օրս՝ Անտոն, երբոր լսեցի՝ թի՛փ թի՛փ, ըսի ինքիւրենս, Մեղք, Օրսոյի բանը կը լմնցընեն . բայց ետքը երբոր լսեցի՝ պո՛ււ պո՛ււ, անգլիացի հրացանն է որ կը խօսի, ըսի : . . . Ի՞նչ է, Պրուսգոյ, ինչ կ'ուզես ինծմէ :

Շունը միւս պատը տարաւ զինքը . Պրանտոյաչիոյ ափշած՝ Աս ինչ բան է, աղաղակեց, կրկին հարուած . կը տեսնուի որ վառօդը սուղ է, որովհետեւ աղէկ խնայութեամբ կը գործածես զայն :

— Հոգիդ սիրես՝ ինչ եղեր է, հարցուց Օրսոյ :

— Ա՛լ մի ձևացրճներ . դու որսերդ գետին կը ձգես , և կ'ուզես որ ուրիշները ժողվեն : . . . Պարրիշինի փաստաբանին ժառանգութիւնը հիմա որո՞նք պիտի անցնի :

— Ի՞նչ , Վինչէնդէլլոյ ալ մեռեր է :

— Անանկ մեռեր է՝ որ ալ չկրնար ըլլալ : Մեր դուխը ողջ մնայ : Եկուր տես Վինչէնդէլլոն . դեռ ծնկան վրայ է՝ գլուխը պատին կռթնցուցած : Կարծես թէ կը քնանայ . կրնայ կապարեայ քունը սուղ . խեղճ տղայ :

Օրսոյ սոսկումով դուխը մէկդի դարձուց . — Ապահով ես որ մեռեր է :

— Դու Սանրիէրոյ Գորսոյի նման ես , որ մէկ հարուածէն աւելի չէր նետեր : Կրկին հարուած . ասկէ ետքը իմ բանս չէ հրացան պարպելը . երկու հոգի երկու հարուածով . երկու եղբարք : . . . Թէ որ երրորդ հարուած մըն ալ նետած ըլլայիր , հայրերնին կը սպաննէիր . . . Բայց ինչ և իցէ , անիկայ ուրիշ ատենուան կրնայ մնալ . . . Ի՛նչ հարուած , Օրս՝ Անտոն . . . և ինծի պէս մարդը այսչափ աւտեն է որ չկրնար կրկին հարուած իջնցընել պահպանութեան զինուորաց զըլուխը :

Աւազակը խօսելու միջոցը՝ միանգամայն Օրսոյի բազուկը կը գննէր և դանաւ կողմն անոր զգեստին թևը կը ճղքէր :

— Բան չկայ , ըսաւ : . . . Ան ի՛նչ է որ կը տեսնամ . կուրծքիդ վրայ զգեստդ պատռած է . . . զնտակ մը անցեր է հոն . չէ չէ , ապա թէ ոչ ասանկ ուժով չէիր ըլլար : . . . Պէտք է որ թաշկինակդ և փողպատդ առնեմ . . . նայէ զգեստդ փրճացեր է . . . ինչո՞ւ համար ասանկ աղուոր հագուեր ես . հարսնիքի կ'երթայիր : . . . Ա՛ռ կտոր մը գինի խմէ . ինչո՞ւ դդումէ ամանը հետդ չես առներ . որ Գորսիգացին առանց ատ ամանին տունէն դուրս կ'ելլէ : — Ետքը թևը պատելու միջոցը , յանկարծ կ'ըսէր . Կրկին հարուած . երկուքն ալ մէկէն մեռած . . . իմ ժողովրդապետս շատ պիտի խընտայ . . . կրկին հարուած : . . . Ինչ և իցէ , վերջապէս մեր պզտի կրիան՝ Քիլինան եկաւ :

Օրսոյ պատասխան չէր տար , մեռելի պէս գունատ էր ու սաստիկ կը դողար :

— Քիլի , պոռաց Պրանտուչչիոյ , զնա՞ սա պատին ետին նայէ : Աղջիկը ձեռքով ոտքով աշխատելով՝ ելաւ պատին վրայ , և Օռլանտուչչիոյի դիակը տեսածին պէս՝ երեսը խաչ հանեց :

— Աս բան չէ , ըսաւ աւազակը , զնա՞ սա կողմն ալ նայէ :

Աղջիկը նորէն խաչակնքեց ինքզինքը :

— Դո՞ւ ըրիր աս բաները , հօրեղբայրս , հարցուց վախով մը :

— Ե՛ս . ալ ես բանի չեմ գտր ասկէ ետքը : Քիլի , Օրսոյի գործն են ատոնք . ուրախակցութիւնդ ըրէ իրեն :

— Աղաւնի շատ պիտի ուրախանայ , ըսաւ Քիլինա . բայց վիրաւորուելուդ վրայ պիտի ցաւի , Օրս՝ Անտոն :

— Ահաւասիկ , Օրս՝ Անտոն , վէրքդ պատեցի , զուրցեց աւազակը . Քիլինա ալ ձիդ գտաւ բռնեց : Հեծիր վրան ու հետս եկուր Սլաւոյոնայի անտառը . նայինք մարդ կը յանդգնի գալու դըտնալու դքեզ հոն : Մեր ձեռքէն եկածին չափ աղէկ կը նայինք դքեզ : Երբոր Սըրբուհայն Քրիստինեայ խաչը հասնինք , պէտք է որ ձիերէն վար իջնանք : Ձիդ Քիլինայի կու տաս , որ կ'երթայ Աղաւնիի իմաց կու տայ . հիմա ճամբուն վրայ յանձնարարութիւններդ կ'ընես իրեն : Ամեն բան կրնաս ըսել իրեն , Օրս՝ Անտոն . աւելի յանձն կ'առնէ կտոր կտոր ըլլալ քան թէ մատնել իր բարեկամները :

— Ո՛ւր կ'ուզես երթամ , Պրանտոյ , հարցուց Օրսոյ մարած ձայնով :

— Քու ձեռքդ է ընտրելը . կամ բանտ կամ անտառը : Բայց տէլլա Ռէպպիաներուն ցեղին մարդիկը բանտին ճամբան չեն դիտեր . ուստի ձեռքին երթանք , Օրս՝ Անտոն :

— Օ՛ղը ելան ուրեմն իմ ամեն յոյսերս , զուրցեց ցաւազին սրտիւ վիրաւորեալը :

— Յոյսերդ . դեռ ի՛նչ կ'ուզէիր ընել երկու հարուածով հրացանով մը : . . . Նայէ՛ նայէ՛ , ինչպէս ալ վիրաւորեր են դքեզ : Այդ երիտասարդները կ'երևայ

որ կատուններէն աւելի ամուր են եղեր մեռնելու :

— Իրենք առաջ պարպեցին , ըսաւ Օրսոյ :

— Իրաւ անանկ է , մոռցայ . . . թի՛ֆ , թի՛ֆ . պո՛ւմ , պո՛ւմ . կրկին հարուած մէկ ձեռքով : . . . Թէ որ ասկէց աղէկ կրնայ նետուիլ նէ , ես ինքզինքս կը կախեմ : . . . վերջապէս հեծար . . . երթալէդ առաջ՝ մէյ մը ըրածիդ վրայ նայէ . քաղաքավարութեան դէմ է առանց բարեւ տալու ընկերութենէդ բաժնուիլ :

Օրսոյ մտրակեց ձին . որովհետեւ անհնարին էր որ կարենար տեսնել այն խեղճերն որոնց ինքը մահ տուեր էր :

— Օրս՝ Անտոն , կ'ուզես որ շտկէ շիտակ խօսք մը ըսեմ՝ քեզի , զուրցեց աւազակը՝ ձիուն սանձը ձեռք առնելով : Աս երկու խեղճերը կարեկցութիւնս կը շարժեն . . կ'աղաչեմ՝ ներէ ինծի . . ա՛նանկ գեղեցիկ . . անանկ ուժով . . անանկ երիտասարդ . . . սրչափ անգամ Օսլան տուչիոյի հետ մէկտեղ որսի ելեր եմ : . . . չորս օր հազիւ կայ որ սիկարի ծրար մը տուաւ ինծի . . . վինչէնդէլլոյ ալ միշտ զուարթ էր : . . . Իրաւ է որ դու ուրիշ բան չէիր կրնար ընել . . . և հարուածն ալ անանկ աղուոր է՝ որ ցաւիլ չըլլար . . . բայց ես վրէժ խնդրելու առիթ չունէի իրենցմէ : . . . Գիտեմ որ իրաւունք ունիս . երբոր մէկը թշնամի մը ունի՝ պէտք է մէջտեղէն վերցընէ : Սակայն Պարրիչինինները հին ցեղ են . և դժբաղդաբար սերունդնին պիտի կորսուի . . . և կրկին հարուածով մը , շատ նշանաւոր բան :

Ասանկ Պարրիչինիններուն դամբանաւ կանն ընելով Պրանտուաչիոյ , աճապարանք դէպ'ի Սգացցոնայի անտառը կը տանէր զՕրսոյ , Քիլինան ու Պրուսգոյ շունը :

Կը շարունակուի :

Որդի մը իր ազատութիւնը կը կորսընցընէ հայրը ազատելու համար :

Գաղղիացի զօրապետին մէկը երբոր իր զօրքին թիւը լրացընելու համար երիտասարդներ կը ժողվէր , մէկ գեղեցիկ երիտասարդ մըն ալ ինքնիրեն աս զօրապետին առջին ելաւ . և թէպէտ ինքն անմեղ տղայ մըն էր , բայց կը վախնար ու կակաղելով մը զինուորութեան կ'ուզէր գրուիլ : Զօրապետը սկըսաւ քաջալերել զինքը որ սիրտ առնէ : Խնդրեմ՝ Տէր իմ , ըսաւ իրեն երիտասարդը , չկարծէք թէ վախնալուս պատճառը չարիք մը ըրեր եմ՝ անոր համար է , հապա կը վախնամ որ զիս չէք ընդունիր , և ան ատեն թշուառութիւնս անտանելի կ'ըլլայ : Աս ըսելու չմնաց՝ երեսի գոյնը մէկէն նետեց : Զօրապետը քաջալերելով , դբեղ սիրով կ'ընդունիմ , ըսաւ , ինչու չէ , միայն կ'ուզեմ քու ինչ վիճակի մարդ ըլլալդ ինծի պատմէիր , ըսաւ : Ես հրամանքիդ տեղն 'ի տեղը կը պատմեմ , ըսաւ երիտասարդը . որպէս զի ետքէն չցաւիս : Մէյմը երեսս կը նայիս , ես քաջ՝ ուժով երիտասարդ մըն եմ , իմ պարտքս ընելու խիստ ճիշդ եմ , բայց ողբալի վիճակս զիս կը ստիպէ որ քեզմէ այնպիսի թոշակ մը խնդրեմ որ ուզես չուզես տաս ինծի , և անկէց մէկ փող պակաս տաս չըլլար . և գիտցիր որ եթէ զիս ստիպող գլխաւոր բան մը չըլլար , ես որ և իցէ կերպով իմ ազատութիւնս քեզի ոչ երբէք կը ծախէի : Ուստի թէ որ 500 լիրէ ստըկէն պակաս ըլլայ՝ յոյս մի ունենար որ ես քու ծառայութեանդ մէջ մտնեմ : Եւ թէ որ չեմ տար ըսես , սաստիկ սիրտս կը կոտորես : Զօրապետը դարձաւ ըսաւ . Հինգ հարիւր լիրէ . զարմանք . քիչ բան չէ . բայց շիտակը ըսեմ , դուն շատ աչքս մտար . յուսամ որ քեզմէ շատ աղէկ ծառայութիւններ պիտոր տեսնեմ , ուրեմն հոս եկուր , ահաւասիկ քեզի ուղածիդ չափ . ահա դբեղ զինուորաց կարգը կը գրեմ . ստորագրէ սա թղթին վրայ քու անունդ , և պատրաստուէ ճամբայ ելլելու :